

INDLEDENDE NOTE

*“Margrete en borgerlig lille pige,
en pige, man næsten kunne fristes
til at kalde ubetydelig”*

I Johann Wolfgang von Goethes (1749-1832) “Faust” (“Faust Eine Tragodie”, 1808-1831), der er en dramatisk bearbejdelse af historien om den sandhedssøgende astrolog, troldmand og doktor Johann Georg Faust (ca. 1480-1540), er Margrete eller Gretchen, som hun også kaldes, en ung pige der bliver forført, el-



Faust kurtiserer den unge Margrete på hendes vej hjem fra kirke; Mefistofeles er i baggrunden. Fortællingen om Faust bygger på den historiske person, dr. Johann Georg Faust (ca. 1480-1541), der var alkymist og boede i landsbyen Staufeu i Breisgau i det

sydlige Tyskland; han blev beskyldt for at øve sort magi og blev dræbt i 1540.

ler om man vil, lader sig forføre af Faust.

Forførelseshistorien, der resulterer i et barn og død og ødelæggelse, er i korthed følgende: på vej hjem fra kirke bliver Margrete kontaktet af Faust, der kort forinden, i et heksekøkken, som hans nye ven Mefistofeles har taget ham med til for at forynge ham, i et tåget himmelsk syn i et spejl har set en smuk ung kvinde.

Faust har sluttet venskab eller pagt med Mefistofeles, fordi han er dybt modløs og tvivlende overfor akademisk arbejde som en vej til sandheden; han ser sit studerekammer som et fængsel, et forbandet muggent hul. Pagten går ud på, at Mefistofeles skal være Fausts tjener i livet, mens omvendt Faust skal være Mefistofeles' tjener efter døden. Mefistofeles vil gøre alt for at få Faust til at synes så godt om den sanselige verden, at han vil styrte sig ud i "tidens brusende flod" og sige til øjeblikket: "Bliv, du er skøn". Og det er Mefistofeles – der er en stærk og handlekraftig person – der har sørget for, at Faust, hjulpet af trylledrikken fra heksen i heksekøkkenet, møder den unge pige Margrete.

Margrete er til at begynde med vaklende overfor Fausts stormkur; hun er i splid med sig selv, er usikker på, om hun, der har en social lavere status end Faust, har været for ud-

fordrende, om hun selv har lagt op til ham. Hun er også bange for sin moders reaktioner over forbindelsen med Faust, og hendes broder, soldaten Valentin, går så vidt, at han kalder sin søster for en skøge og kalder Marthe, nabokonen til Margrete, for en rufferske.

Godt hjulpet af Mefistofeles, smykker og nabokonen til Margrete, Marthe, lykkes det nemlig for Faust at få en forbindelse i stand med Margrete. De får et barn, som Margrete imidlertid myrder, ligesom hun også myrder sin moder.

Den første gang, et dansk publikum kunne opleve Faust som skuespil, var ved en sommerforestilling på Det Kongelige Teater den 19. juni 1832. Forestillingen "Faust – et fragment", der var oversat af Johan Ludvig Heiberg (1791-1860) og Henrik Hertz (1798-1870), havde Wilhelm Conrad Holst (1807-1898)



Skuespilleren Wilhelm Conrad Holst, der spillede Faust i forestillingen "Faust – et fragment".